

контексте просторового розвитку городов, решение жилищной проблемы на Волине в 1920-30-х годах и формирование засад типологического подхода к процессу проектирования.

Ключевые слова: жилой дом, нормы проектирования, квартира, архитектурный образ, неоклассицизм, конструктивизм, город-сад, Волынь.

Summary

I looked into the precondition, architectural-planning and stylistic peculiarities of residential building for military men in the context of the city space development, solving the housing problem in Volyn during the 1920-1930s and formation of the typological approach base to the planning process.

Key words – residential building, design standards, flat, architectural image, neoclassicism, constructivism, garden-city, Volyn.

УДК 728

О.І.Колодрубська

ПРОСТОРОВА ОРГАНІЗАЦІЯ САДИБИ ПІДПРИЄМЦЯ- МЕХАНІЗАТОРА

Постановка проблеми. Реформування аграрного сектору економіки України зумовило розвиток різних форм господарювання. Розпаювання земель колишніх колгоспів і радгоспів привело до збільшення розмірів приватних земельних ділянок селян, що посприяло розвитку особистих селянських і фермерських господарств та зростанню їх питомої ваги у виробництві сільськогосподарської продукції. Особисті підсобні господарства мають ефективну структуру обороту земельних угідь, які переважно використовуються для інтенсивного вирощування культур, що дозволяє одержувати з одиниці земельної площі значно більше продукції. Проте, ефективне господарювання потребує належного технологічного та матеріально-технічного забезпечення, використання новітніх досягнень науки і техніки здатних забезпечити виробництво конкурентноспроможної сільськогосподарської продукції. Матеріально-технічна база значною мірою визначає особливості та рівень розвитку виробництва сільськогосподарської продукції. Недостатня забезпеченість технічними засобами господарств веде до не виконання робіт у стислі строки і на належному агротехнічному рівні. Наслідком цього є низька урожайність і валові збори сільськогосподарських культур. Відсутність коштів на придбання техніки, добрив, засобів захисту

рослин спричиняє зниження ефективності використання землі у сільському господарстві.

Матеріально-технічна база вітчизняного сільського господарства на сьогодні перебуває у незадовільному стані і тенденції до її покращення не спостерігаються. За рівнем оснащення технікою Україна відстає від сільськогосподарських країн – членів ЄС у середньому у 8-10 разів [1, с.25].

Динамічні зміни, які відбуваються у сільському господарстві України та незадовільний стан його матеріально-технічної бази, свідчать про доцільність наукових досліджень у означеному напрямі. Розміщення сільськогосподарської техніки на території фермерських і селянських господарств вимагає зведення господарських споруд для їх зберігання. Перед архітекторами постає завдання розробити проектні пропозиції щодо перепланування приватної садиби, зокрема садиби підприємця-механізатора з метою влаштування гаражів, навісів та майданчиків для зберігання сільськогосподарської техніки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням формування, використання та оновлення матеріально-технічної бази особистих селянських господарств присвятили праці вітчизняні науковці, зокрема Давидюк В., Данилів Б., Михайлович Я., Романюк О., Рубець А., Черевко Г. [1, 4, 6], проте маловивченими залишаються проблеми створення і розміщення споруд для сільськогосподарської техніки при формуванні сільських садиб і садиби підприємця-механізатора, зокрема.

Постановка завдання. Мета нашого дослідження – визначити вплив наявності сільськогосподарської техніки у підприємця-механізатора на планування садиби.

Виклад основного матеріалу. На погіршення стану матеріально-технічної бази сільського господарства в Україні вплинула ліквідація системи ремонтно-технічного обслуговування сільськогосподарської техніки. Ліквідація «Сільгосптехніки» знаменувала повний перехід сфери матеріально-технічного забезпечення сільського господарства у сферу приватного бізнесу [6, с.156].

Зважаючи на те, що докорінне оновлення матеріально-технічної бази сільськогосподарських підприємств є досить проблематичним, важливого значення набуває проблема ефективного використання наявного технічного потенціалу через впровадження прогресивних форм використання техніки, комплектування раціонального машинно-тракторного парку аграрних підприємств та створення комерційних структур з власним машинно-тракторним парком, які б могли здавати в оренду техніку для дрібних та економічно слабких господарств.

На сьогодні наявна ремонтно-обслуговуюча база більшості сільськогосподарських підприємств деградована, розпайована і спустошена.

Внаслідок відсутності організаційно структурованого, технічно, технологічно, кадрово забезпеченого сервісу всі роботи з підтримання складної техніки у дієздатному стані покладено на механізатора, який виконує їх у міру своєї кваліфікації.

Покращення стану матеріально-технічної бази особистих селянських господарств може відбуватися за рахунок поповнення технікою вітчизняного або імпортного виробництва різної потужності (малої, середньої або великої), хоча у сучасних умовах купувати нову імпортну техніку може далеко не кожен господар. Тому перспективу можуть мати кооперативи зі спільного використання техніки для обслуговування селянських і дрібних фермерських господарств створені переважно при сільських громадах, ферми по ремонту сільгосптехніки, приватні підприємці-механізатори (рис.1) [3, с.30, 33]. Основними напрямками їх діяльності є надавання послуг селянам-одноосібникам і сільським товаровиробникам (обробіток технікою земельних ділянок та полів, матеріальне постачання, ремонт сільгосптехніки). Для розвитку такого виду діяльності необхідна державна підтримка, важливим чинником якої є розробка і реалізація спеціальних державних програм для здійснення позитивних змін у техніці і технології сільськогосподарського виробництва.

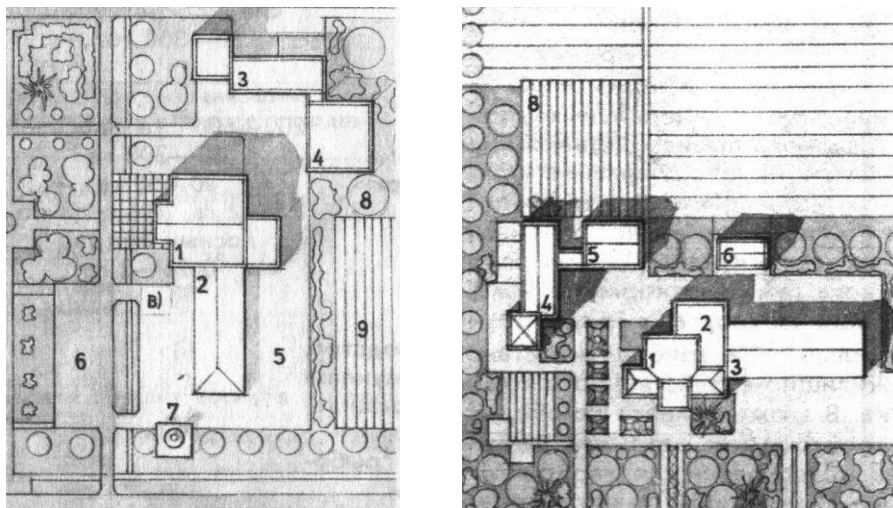

Рис.1. Ферми по ремонту сільгосптехніки:

1 – житловий будинок фермера, 2 – майстерня по профілактиці та огляду техніки, 3 – навіс-стоянка для техніки, 4 – приміщення особистого підсобного господарства, 5 – майстерні, 6 – кузня, 7 – заправка, 8 - город, 9 – плодовий сад.

Ведення підприємницької діяльності з надання послуг механізатора для обробітку земельних ділянок селян-одноосібників та селян-товаровиробників

вимагає у наявності певної техніки: трактора та комплексу машин до нього. Склад комплексу машин залежить від спеціалізації сільського господарства конкретного району і матеріального достатку підприємця-механізатора та може включати: напівпричеп або причеп, бочку, плуг двох- або трьохкорпусний, фрезу малогабаритну, каток, культиватор навісний або причіпний, борони дискові або пружинні або зубові, машину для внесення добрив, оприскувач, сівалку, картоплесаджалку, картоплекопач, бурякокопач, косарку, зернозбиральний комбайн та ін. (рис.2).

Рис.2. Садиба механізатора-підприємця, Тернопільська обл.

Специфіка експлуатації сільськогосподарських машин полягає у тому, що вони не використовуються круглодобово. У середньому частка неробочого періоду становить 80,43%, а для посівних і ґрунтообробних машин – 89,74% [4, с.110]. Якість зберігання техніки під час її неробочого періоду безпосередньо впливає на їх робочий стан та обсяг витрат на здійснення ремонту, тому технічні засоби необхідно зберігати у відповідних для цього умовах, так трактори і комбайни – у закритих неопалювальних гаражах, а причіпні сільськогосподарські машини – під навісами, а не під відкритим небом.

Для зберігання сільськогосподарської техніки (постійного, періодичного, тимчасової консервації до нового сезону робіт) та її біжучого ремонту необхідна розробка нових будівель на території садиби, які повинні максимально відповідати сучасним функціонально-технологічним, технічним, економічним та архітектурно-художнім вимогам, бути зручними у експлуатації, надійними та добре вписуватися у навколишнє середовище. Вимоги функціональної доцільності проектного рішення забезпечуються складом і розмірами приміщень, відповідними параметрами внутрішнього середовища, технологічним обладнанням. При розміщенні споруд на садибній ділянці необхідно додержуватись санітарних та протипожежних заходів, зокрема, забезпечити до споруд по всій довжині вільний під'їзд з твердим покриттям для пожежних машин: з одного боку – при ширині будівель до 18 м, з двох боків – при ширині більше як 18 м [2].

Для постійного зберігання техніки пропонується зводити гараж, для тимчасового – навіс, для огляду – майданчик з твердим покриття і естакадою.

Вибір виду гаражу залежить від багатьох чинників: розміщення, розмірів та рельєфу садибної ділянки; стану та транспортного навантаження вулиці, по якій повинен здійснюватися в'їзд та виїзд; необхідної вмістимості транспортних засобів та сільськогосподарської техніки; фінансових можливостей та побажань господаря [5].

При виборі місця для спорудження гаражу в першу чергу необхідно звертати увагу на розміщення під'їзних шляхів. В'їзд та виїзд з гаражу тракторів та іншої сільськогосподарської техніки з вулиці повинен забезпечувати добрий огляд та розміщуватися зручно до дороги, так, щоб всі транспортні маневри здійснювались без створення суттєвих перешкод вуличному руху. Гараж рекомендується розміщувати ближче до в'їзду на ділянку, або таким чином, щоб ворота находились на рівні огорожі і виходили безпосередньо на вулицю. Можна також обладнати гараж двома парами воріт – одні забезпечать виїзд на вулицю, а через другі можна потрапити на майданчик для профілактичних робіт. Ширина проїзду для транспорту – 4,5 м, ширина воріт для в'їзду – не менше 4,5 м.

Переважно гаражі для зберігання сільськогосподарської техніки складаються з одного приміщення, не розділеного перегородками, незважаючи на те, що трактори, комбайни та ін. техніка мають різні габарити. При проектуванні враховують розміри машин (в залежності від їх потужності), способи розстановки їх на місцях зберігання та умови вводу та виводу з приміщень. Відстані між сільськогосподарською технікою і елементами будівель не нормуються. Загальні розміри гаражів, навісів та майданчиків визначаються відповідно до кількості тракторів, комбайнів чи сільськогосподарських машин, які у них розміщуються. Біля гаражу необхідно організувати відкритий майданчик з твердим покриттям та естакадою для огляду, ремонту, миття сільськогосподарських машин та техніки.

Для створення максимальної зручності гараж необхідно забезпечити освітленням, електропостачанням, вентиляцією, місцем для невеликої майстерні для біжучого ремонту з стелажамі, столом для ремонту та щитом з набором інструментів.

Зорво ізолювати гараж, навіс та майданчик біля них від інших споруд садиби можна за допомогою огорожі із живоплоту з однорядковою або дворядковою посадкою чагарників.

Для досягнення архітектурної виразності споруд (гаражів, навісів) необхідно використовувати архітектурні засоби (масштабність, пропорції, ритм і метр, зрівноваженість і динаміка, колір та ін.). Оздоблення споруд по фактурі,

матеріалу та кольору необхідно пов'язувати з оздобленням житлового будинку та господарсько-побутових будівель садиби, у якості декоративних елементів застосовувати обрамлення віконних та дверних проїомів, а різні декоративні елементи та деталі вирішувати з врахуванням регіональних особливостей і традицій.

За нашими дослідженнями гараж для сільськогосподарської техніки, що включає – трактор середньої потужності і до нього - напівпричеп, плуг двохкорпусний, фрезу малогабаритну, каток, культиватор, дискову борону, машину для внесення добрив, сівалку, картоплесаджалку, оприскувач, косарку, а також зернозбиральний комбайн і картоплекопач, повинен мати розміри в межах 6 х 21 м. Поруч з гаражем необхідно облаштувати майданчик з твердим покриттям та естакадою теж у межах 6 х 21 м. Для того щоб розмістити їх у садибі вздовж однієї з меж, необхідно виділити ділянку площею приблизно 250 м² зі зручним заїздом, що можливо при ширині не менше 31 м присадибної ділянки однорядної забудови.

Висновки. Розміщення споруд для зберігання сільськогосподарської техніки та її біжучого ремонту у структурі господарства підприємця-механізатора вимагає значних додаткових площ земельної ділянки та відповідної ширини садиби. Необхідна розробка нових сільськогосподарських будівель розрахованих на різну кількість техніки, різної потужності, які повинні відповідати сучасним вимогам і технологіям при експлуатації, а також задовольняти художньо-естетичні смаки селян. Важливим при цьому є відродження традиційного укладу життя у селі, характерного для конкретного регіону.

Література

1. Данилів Б. В. Амортизаційна політика у сільському господарстві: вплив на відтворення основних засобів // Б. В. Данилів. Економіка АПК. – 2007. – №2. – С. 25-32.
2. ДБН Б.2.4-3-95 Генеральні плани сільськогосподарських підприємств / К. : Укрархбудінформ, 1995. – 51 с.
3. Как стать фермером: энциклопедия приусадебного хозяйства / М. : МП ИМИДЖ, 1992. – 848 с.
4. Михайлович Я. Проблема зберігання сільськогосподарської техніки // Я. Михайлович, О. Романюк, В. Давидюк, А. Рубець. Пропозиція. – 2007. – №12. – С. 110-116.
5. Строительство и оборудование гаража / Изд. Цитадель, 2001
6. Черевко Г. В. Шанси і загрози у розвитку матеріально-технічної бази сільського господарства України / Г.В. Черевко, Г. Б. Іваницька. Львів: Львів. нац. агроуніверситет, 2008. – С. 153-161.

Анотація

У статті автор аналізує вплив розміщення споруд для зберігання сільськогосподарської техніки та її біжучого ремонту у структурі господарства підприємця-механізатора на планування садиби. Визначає доцільність розробки нових сільськогосподарських споруд розрахованих на різну кількість техніки, різної потужності, які повинні відповідати сучасним вимогам та задовольняти художньо-естетичні смаки селян.

Ключові слова: садиба, сільськогосподарські споруди.

Аннотация

В статье автор анализирует влияние размещения сооружений для хранения сельскохозяйственной техники и ее текущего ремонта в структуре хозяйства механизатора-предпринимателя на планирование усадьбы. Определяет целесообразность разработки новых сельскохозяйственных сооружений рассчитанных на разное количество техники, разной мощности, которые должны отвечать современным требованиям и удовлетворять художественно-эстетические вкусы крестьян.

Ключевые слова: усадьба, сельскохозяйственное сооружение.

Abstract

In the article the author examines the impact of accommodation facilities for storage of agricultural equipment and routine maintenance in the structure of farm mechanization, the entrepreneur in planning the estate. Determines the feasibility of developing new agricultural structures designed for different amounts of equipment of various capacities, which must meet modern requirements and meet the artistic tastes esteticieskie peasants.

Keywords: farm, agricultural construction.